

Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2017

Stručná verze

Ústí nad Labem, duben 2018

**Katedra regionálního rozvoje a veřejné správy, Fakulta sociálně ekonomická
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem**

Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2017

Na realizaci průzkumu se podílely:

Krajský úřad Jihomoravského kraje
a
Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Brně

Výzkumnou zprávu zpracovali:

RNDr. Václav Novák, Ph.D.
RNDr. Bc. Šárka Palcrová
Mgr. Tomáš Krejčí

Ústí nad Labem, duben 2018

**Katedra regionálního rozvoje a veřejné správy, Fakulta sociálně ekonomická
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem**

1. Úvod

V průběhu prvního čtvrtletí roku 2018 realizoval Úřad práce České republiky - krajská pobočka v Brně ve spolupráci s odborem regionálního rozvoje Krajského úřadu Jihomoravského kraje dotazníkové šetření týkající se průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji ke dni 31. 12. 2017. Dotazníkové šetření (dále také Průzkum) v tomto rozsahu bylo provedeno již po šestnácté (poprvé v polovině roku 2003, poté ke konci let 2003 až 2016).

Požadavky zadavatele na obsah předkládané závěrečné zprávy se oproti předchozímu šetření nezměnily a obsahovaly tyto hlavní body:

- Podrobně analyzovat vývoj zaměstnanosti dle sektorů a odvětví ekonomiky v Jihomoravském kraji v posledních pěti letech a porovnat ho s vývojem v celé ČR. Obdobně analyzovat vývoj nezaměstnanosti za pomoci standardních ukazatelů.
- Prostřednictvím dat získaných průzkumem zaměstnanosti charakterizovat strukturu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2017 dle sektorů a odvětví ekonomiky, druhu vlastnictví a velikostních kategorií. Dále charakterizovat očekávaný vývoj na trhu práce v Jihomoravském kraji do konce roku 2018 včetně záměru zaměstnavatelů v přijímání a uvolňování zaměstnanců v jednotlivých profesích.
- Prognózovat vývoj zaměstnanosti v zemědělství, potravinářském, strojírenském, elektrotechnickém průmyslu a průmyslu hutnickém a kovozapracujícím pro období 2018-2022 s využitím výsledků předchozích průzkumů.
- Analyzovat stav a očekávaný vývoj počtu agenturních zaměstnanců a charakterizovat požadavky zaměstnavatelů v Jihomoravském kraji na absolventy škol.
- Prognózovat požadavky zaměstnavatelů v Jihomoravském kraji na absolventy škol pro období 2018-2022 s využitím výsledků předchozích průzkumů.

2. Vývoj situace na trhu práce v Jihomoravském kraji

V zemědělství, lesnictví a rybolovu pracovalo v roce 2017 v Jihomoravském kraji 3,1 %, v průmyslu a stavebnictví 37,3 % a ve službách 59,6 %. Oproti roku 2012 nedošlo k žádným podstatným změnám ve významu jednotlivých odvětví ani sektorů.

Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele z hlediska počtu pracovníků patří v Jihomoravském kraji především organizace z odvětví zdravotní péče, vzdělávání, veřejné správy i subjekty z odvětví dopravy. Často se jedná o organizace působící pouze na území města Brna, resp. naprostá většina jejich zaměstnanců vykonává svou práci právě na území krajského města. Mezi subjekty, z nichž zaměstnává na území Jihomoravského kraje každý alespoň tisíc osob a pravidelně se účastní průzkumů zaměstnanosti, se nacházejí jen tři průmyslové firmy, které svojí výrobní činností spadají do elektrotechnického průmyslu. Z nich má na území města Brna sídlo a provoz pouze jedna.

Tab. 1: Vývoj počtu pracovníků v subjektech, které k 31. 12. 2017 zaměstnávaly v Jihomoravském kraji více než tisíc osob (10 největších)

Pořadí	Název organizace, sídlo	Odvětví	2013	2014	2015	2016	2017
1	Fakultní nemocnice Brno	zdravotní péče	5 540	5 634	5 626	5 750	5 875
2	Masarykova univerzita, Brno	vzdělávání	5 156	5 265	5 138	5 144	5 343
3	IBM Global Services Delivery Center Czech Republic, s.r.o., Brno	informační a komunikační činnosti	3 800*	3 563	3 902	4 310	4 221
4	Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje	veřejná správa a obrana	4 143	4 195	4 263	4 291	4 273
5	Vysoké učení technické v Brně	vzdělávání	3 427	3 395	3 360	3 307	3 461
6	Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně	zdravotní péče	3 152	3 101	3 145	2 999	2 999
7	Honeywell, spol. s r. o., Brno**	profesní, vědecké a technické činnosti	1 037	2 013	2 107	2 594	2 631*
8	Dopravní podnik města Brna, a.s.	doprava	2 579	2 596	2 519	2 470	2 458
9	Tyco Electronics Czech s.r.o., Kuřim	elektrotechnický průmysl	2 270	2 332	2 164	2 216	2 243
10	ABB, s.r.o., Brno	elektrotechnický průmysl	1 944	2 105*	2 060	2 207	2 200*

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2013,..., 31. 12. 2017, Jihomoravský kraj, 2014-2018; vlastní zpracování

*subjekt v daném roce nezaslal dotazník (jde o odhad)

** za rok 2013 pouze dvě ze tří divizí

Mezi významné zaměstnavatele, kteří se však průzkumů zaměstnanosti většinou neúčastní, ale v roce 2018 dotazník zaslaly, patří výrobce výherních hracích přístrojů a zábavní techniky European Data Project s.r.o. s provozovnou v Komořanech a v Rousínově (okres Vyškov) se 1 051 pracovníky. Ani v posledním šetření nezaslalo dotazník Statutární město Brno (pouze za městskou policii), které včetně městské policie zaměstnává okolo 3 tis. osob a společnost Student Agency k.s. se sídlem v Brně, jež při svých pestrých aktivitách spadajících převážně pod činnosti cestovních agentur poskytuje práci zhruba 1,5 tis. osobám.

Situace na trhu práce v Jihomoravském kraji se meziročně opět zlepšila. Celkový počet uchazečů o zaměstnání v Jihomoravském kraji se meziročně snížil téměř o čtvrtinu, počet evidovaných absolventů klesl na necelých 60 % stavu z konce roku 2016 a v případě OZP šlo o 15% pokles. Naopak počet volných pracovních míst se zvýšil o polovinu a překračoval 16,8 tis., takže na jedno volné místo připadalo 2,2 uchazečů. Podíl nezaměstnaných osob klesl z 6,1 na 4,6 %, ale byl stále vyšší než republikový průměr.

V rámci interpretace mezikrajového srovnání lze říci, že Jihomoravský kraj v podstatě přesahuje ve všech ukazatelích celorepublikový průměr tím negativním směrem. V roce 2014 to bylo ještě za Olomouckým krajem a o rok dříve i za Karlovarským krajem. Zlepšující se situace na trhu práce v ČR tedy vede k postupnému zhoršování postavení Jihomoravského kraje mezi ostatními kraji ČR. Nicméně rozdíly mezi Jihomoravským krajem a strukturálně postiženými kraji Ústeckým a Moravskoslezským jsou stále velmi výrazné, zatímco k Olomouckému kraji má jižní Morava z hlediska vybraných ukazatelů velmi blízko.

Situace na trhu práce se zlepšila ve všech okresech Jihomoravského kraje, a to jak v případě poklesu počtu uchazečů o zaměstnání, potažmo PNO, tak rovněž v nárůstu počtu volných pracovních míst. Při souhrnné vyhodnocení vybraných ukazatelů nezaměstnanosti za jednotlivé správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP) v Jihomoravském kraji lze definovat tři skupiny SO ORP:

1. Správní obvody s problematickou situací na trhu práce – Hodonín, Veselí nad Moravou, Kyjov, Znojmo, Moravský Krumlov a tentokrát také Tišnov
2. Správní obvody s příznivými ukazateli trhu práce – Šlapanice, Vyškov a Pohořelice
3. Správní obvody s průměrnými charakteristikami trhu práce - ostatní SO ORP včetně Brna

3. Výsledky dotazníkového šetření

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 2 765 subjektů a zaměstnávalo k 31. 12. 2017 celkem 223 811 osob.

Výrazné rozdíly mezi okresy Jihomoravského kraje existovaly především v sekundárním sektoru ekonomiky: zatímco v Brně je soustředěna v průmyslu a stavebnictví jen zhruba pětina z celkového počtu zaměstnanců, v ostatních okresech bylo zastoupení sekundéru s výjimkou okresu Znojmo nadpoloviční. Terciární sektor naopak jasně dominuje ve městě Brně. Zaměstnanost v priméru byla dle dotazníkového šetření nejvyšší v okrese Znojmo.

Tab. 2: Zaměstnanost v hlavních sektorech ekonomiky dle „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2017“ podle okresů

Území	Počet pracovníků dle základních sektorů ekonomiky					
	I. sektor		II. sektor		III. sektor	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Blansko	790	5,0	8 493	54,0	6 447	41,0
Brno-město	206	0,2	24 598	21,5	89 574	78,3
Brno-venkov	742	2,9	14 732	57,3	10 257	39,9
Břeclav	850	4,6	9 411	50,9	8 232	44,5
Hodonín	1 017	5,0	10 485	51,5	8 860	43,5
Vyškov	626	4,1	8 495	56,2	5 982	39,6
Znojmo	971	6,9	6 452	46,0	6 591	47,0
Jihomoravský kraj	5 202	2,3	82 666	36,9	135 943	60,7

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2017, Jihomoravský kraj, Brno, 2018

Z celkového počtu 2 765 ekonomických subjektů, které byly podchyceny dotazníkovým šetřením, spadalo svojí hlavní ekonomickou činností dle klasifikace CZ-NACE nejvíce do sektoru služeb, a to 1 737, tj. 62,8 %. Do sekundárního sektoru bylo zařazeno celkem 897 subjektů (32,4 %) a do primárního pak zbývajících 131 (4,8 %). V rámci sekundárního sektoru spadalo do průmyslu 701 a do stavebnictví 196 společností. Nejčetněji bylo zastoupeno odvětví hutnického a kovo zpracujícího průmyslu (150 firem). V terciéru spadalo nejvíce organizací do odvětví vzdělávání (399) a obchodu (393). Z ostatních odvětví se průzkumu zúčastnilo již méně než 150 firem, z toho nejvíce patřilo do odvětví zdravotnictví a sociální

péče (145) a veřejné správy (142). Nad sto subjektů reprezentovalo také odvětví profesních, vědeckých a technických činností (106) a ubytování, stravování a pohostinství (105).

Tab. 3: Struktura zaměstnanosti podle pohlaví v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2017“ v jednotlivých sektorech a odvětvích ekonomiky

Sektory a odvětví	Počet firem	Počet pracovníků					
		celkem		muži		ženy	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
I. sektor	131	5 202	2,3	3 487	67,0	1 715	33,0
II. sektor	897	82 666	36,9	54 777	66,3	27 889	33,7
průmysl	701	72 863	32,6	46 804	64,2	26 059	35,8
těžební	12	458	0,2	361	78,8	97	21,2
potravinářský	72	5 416	2,4	2 584	47,7	2 832	52,3
textilní, oděvní a kožedělný	37	4 542	2,0	1 627	35,8	2 915	64,2
dřevozpracující	16	591	0,3	414	70,1	177	29,9
papírenský a polygrafický	29	2 398	1,1	1 133	47,2	1 265	52,8
chemický	75	8 881	4,0	4 540	51,1	4 341	48,9
sklářský a stavebních hmot	38	4 062	1,8	3 094	76,2	968	23,8
hutnický a kovo zpracující	150	13 049	5,8	9 943	76,2	3 106	23,8
strojírenský	93	13 235	5,9	10 128	76,5	3 107	23,5
elektrotechnický	55	10 625	4,7	6 326	59,5	4 299	40,5
ostatní zpracovatelský	49	4 254	1,9	2 790	65,6	1 464	34,4
opravy a instalace strojů a zařízení	22	1 532	0,7	988	64,5	544	35,5
výroba a rozvod energií	8	579	0,3	478	82,6	101	17,4
zásobování vodou, odpady	45	3 241	1,4	2 398	74,0	843	26,0
stavebnictví	196	9 803	4,4	7 973	81,3	1 830	18,7
III. sektor	1 737	135 943	60,7	58 478	43,0	77 465	57,0
velkoobchod a maloobchod	393	15 495	6,9	7 428	47,9	8 067	52,1
doprava a skladování	98	10 989	4,9	8 488	77,2	2 501	22,8
ubytování, stravování a pohostinství	105	2 712	1,2	1 084	40,0	1 628	60,0
informační a komunikační činnosti	83	10 013	4,5	7 393	73,8	2 620	26,2
peněžnictví a pojišťovnictví	58	4 731	2,1	1 444	30,5	3 287	69,5
činnosti v oblasti nemovitostí	37	1 020	0,5	445	43,6	575	56,4
profesní, vědecké a technické činnosti	106	4 682	2,1	2 710	57,9	1 972	42,1
administrativní a podpůrné činnosti	75	3 422	1,5	1 420	41,5	2 002	58,5
veřejná správa a obrana	142	20 341	9,1	9 531	46,9	10 810	53,1
vzdělávání	399	31 389	14,0	10 806	34,4	20 583	65,6
zdravotní a sociální péče	145	25 112	11,2	4 880	19,4	20 232	80,6
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	70	4 621	2,1	2 079	45,0	2 542	55,0
ostatní činnosti	26	1 416	0,6	770	54,4	646	45,6
celkem	2 765	223 811	100,0	116 742	52,2	107 069	47,8

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2017, Jihomoravský kraj, Brno, 2018

Ekonomické subjekty, které byly analyzovány, zaměstnávaly k 31. 12. 2017 v Jihomoravském kraji 223 811 pracovníků, z toho nejvíce jich bylo koncentrováno do sektoru služeb (135 943, tj. 60,7 %). Sekundér soustředil 82 666 pracujících (36,9 %) a primér 5 202 osob (2,3 %). V rámci sekundárního sektoru pracovalo nejvíce osob v odvětví strojírenského průmyslu

(13,2 tis., tj. 5,9 %) a více než pětiprocentní zastoupení mělo také odvětví hutnického a kovožpracujícího průmyslu (13,1 tis., tj. 5,8 %). Podíl pracujících ve stavebnictví činil pouze 4,4 % a do průzkumu bylo zahrnuto 9,8 tis. osob. V rámci terciéru dominovalo opět odvětví vzdělávání, v němž působilo 31,4 tis. všech pracujících (14,0 %) a více než 20 tis. osob bylo koncentrováno také v odvětví zdravotní a sociální péče (25,1 tis., tj. 11,2 %). Z celkového počtu pracovníků bylo 116 742 mužů (52,2 %) a 107 069 žen (47,8 %). Struktura zaměstnanců podle pohlaví plně neodpovídá struktuře v Jihomoravském kraji, neboť ve skutečnosti je podíl mužů na celkovém počtu zaměstnaných vyšší (dle VŠPS 55,8 %). Převaha mužů je však významnější především u malých podniků, které se průzkumu zúčastnily v menší míře.

Dotazníkové šetření prokázalo nadprůměrnou kvalifikovanost pracovní síly v Jihomoravském kraji. Na konci roku 2017 byl podíl pracujících nejméně s maturitou (středoškolské vzdělání s maturitou a vysokoškolské vzdělání) 67,0 %. Mezisektorové srovnání ukazatele „podíl pracujících nejméně s maturitou“ vyznívá jednoznačně příznivě pro terciární sektor (terciér – 79,0 %, sekundér – 49,3 %, primér – 35,8 %). Z jednotlivých odvětví mělo největší podíl výše kvalifikovaných osob informační a komunikační činnosti (98,3 %), peněžnictví a pojišťovnictví (98,1 %), veřejná správa (93,7 %) a profesní, vědecké a technické činnosti (92,2 %).

Z posledního průzkumu zaměstnanosti vyplynulo, že absolutní většina firem zaměstnávala na konci roku 2017 osoby ve věku 55 a více let, konkrétně 89,0 %. Ve výrobních sektorech bylo zaměstnávání starších osob četnější (přes 93 % firem) než v terciéru (86,4 %).

Z celkového počtu zaměstnaných vzešla jako nejsilnější profesní třída č. 3 – techničtí a odborní pracovníci, ale jejich podíl byl pouze nepatrně vyšší než u třídy 2 - specialisté, kterých je dlouhodobě zhruba pětina. Třetí nejsilnější kategorií s počtem zaměstnaných téměř 40 tis. je třída č. 8 – obsluha strojů a zařízení, montéři (17,8 %).

Soukromé firmy v ryze českém vlastnictví tvořily nadpoloviční většinu všech šetřených společností (52,7 %), ale na úhrnné zaměstnanosti se podílely jen necelou třetinou (31,1 %). Druhou nejsilnější skupinou subjektů byly s velkým odstupem organizace v komunálním vlastnictví, tedy zřízené obcemi (13,5 %, ale pouze 12,4 % zaměstnaných) a obdobně také firmy s výhradně zahraniční účastí (13,1 %), které poskytovaly práci 23,5 % všech pracovníků, tedy druhé největší skupině. Nejvíce zahraničních firem (82) bylo ve vlastnictví německých majitelů, dále rakouských (71) a nizozemských (49).

Nejvíce pracovníků bylo soustředěno ve společnostech s 200–499 zaměstnanci (bezmála pětina). V 15 podnicích s 1000 a více zaměstnanci v jednom okrese pracovalo na konci roku 2017 dle dotazníkového průzkumu 38,3 tis. osob, tj. 17,1 % všech zjištěných pracovníků. Velmi vysokým podílem osob alespoň s maturitou vyznačovaly především organizace s více než 1 tis. pracovníků (85,3 %), což lze opět přičíst jejich převažujícímu odvětví činnosti (vysoké školy, nemocnice atd.).

Celkem 926 firem (33,5 %) uvedlo, že na konci roku 2017 měly v pracovním poměru cizí státní příslušníky. Celkem bylo šetřením podchyceno 10 274 cizinců, z toho 7 258 zahraničních pracovníků pocházelo z některé ze zemí Evropské unie a dalších 3 016 cizinců z ostatních zemí. Z občanů EU byli nejčetněji zastoupeni občané Slovenska, kterých ve firmách vykazujících cizince pracovalo přes 5,2 tis. Cizinci se na celkové zaměstnanosti

podíleli 4,5 %, z toho Slováci 2,3 %, ostatní občané EU 0,9 % a ostatní cizinci 1,3 %. Z hlediska jednotlivých sektorů ekonomiky spadalo nejvíce subjektů zaměstnávajících cizí státní příslušníky do terciéru. V rámci sekundéru využívalo zahraniční pracovní síly celkem 383 subjektů (42,7 %), z toho z průmyslu 317 (45,2 %) a ze stavebnictví 66 (33,7 %).

Z celkového počtu firem šetřených v rámci průzkumu jich 80 % zaměstnávalo alespoň některé své pracovníky na zkrácený pracovní úvazek. V případě počtu pracovníků šlo o 22,1 tis., tedy desetinu všech osob účastnících se dotazníkového šetření. V terciárním sektoru byla práce na zkrácený úvazek podstatně častějším jevem (14,5 %) než v případě sektoru primárního (4,2 %) či sekundárního (2,7 %). V terciéru vynikalo vysokou zaměstnaností na zkrácený úvazek především odvětví vzdělávání (27,9 %), zdravotní a sociální péče a administrativní a podpůrné činnosti (obě 18,9 %).

Pouze 543 (19,6 %) respondentů uvedlo, že by do pracovního poměru přijalo čerstvé absolventy škol. Analýza odpovědí prokázala, že existují rozdíly mezi jednotlivými odvětvími ekonomiky v přístupu k absolventům. V primárním sektoru vykazovalo zájem přijímat absolventy škol 14,5 % subjektů a v terciárním sektoru 16,7 % firem, ale v sekundéru to bylo 26,1 %, a to především firmy ze strojírenského, ostatního zpracovatelského průmyslu a také z hutnického a kovo zpracujícího průmyslu. V terciárním sektoru se kladným přístupem k absolventům prezentovalo především odvětví informačních a komunikačních činností (31,3 % oslovených podniků se vyjádřilo kladně), administrativní a podpůrné činnosti (30,7 %) a také z odvětví zdravotnictví a sociální péče a doprava a skladování měla více než pětina organizací o absolventy zájem. Přístup k absolventům podle vlastnické struktury ekonomických subjektů je nejpozitivnější u mezinárodních a zahraničních firem, ale i v družstvech, dle velikostních kategorií především velké firmy.

Největší zájem ze strany zaměstnavatelů byl tentokrát o vyučené (od roku 2011 vždy o vysokoškoláky) a počet požadavků v úhrnu dosáhl téměř 2 tis. Přes 1000 bylo také požadavků na středoškoláky s maturitou a téměř 700 pak na vysokoškoláky. Vůbec nejžádanějšími se stali specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií, dále pomocní dělníci ve výrobě (vyučení bez maturity), kovodělníci a strojírenští dělníci (seřizovače, obráběče) a stovky požadavků směřovalo mezi montážní a manipulační dělníky (nejvíce na ty ze strojírenských, kovo a elektro oborů).

Spolupráci se školami uvedlo 625 firem (tj. 22,6 % všech subjektů). Nejvíce respondentů spolupracovalo se středními školami, a to 386, tj. 14 %, dále s vysokými školami (257, tj. 9,3 %) a obdobný počet také s učilišti (8,7 %). Nejvyšší spolupráce byla zaznamenána mezi firmami spadajícími do sekundéru, a to především strojírenské a opravárenské společnosti. Celkem 250 subjektů uvedlo, že zaměstnávají pracovníky ve vědě a výzkumu (9,0 %), a to v celkovém počtu téměř 9,3 tis. (4,1 %) v přepočteném stavu, z toho 9 tis. vysokoškoláků (86 %). Nejvíce pracovníků působících ve VaV vykazovalo právě odvětví vzdělávání, dále profesní, vědecké a technické činnosti. Z hlediska vlastnictví dominují mezi zaměstnavateli s pracovníky ve VaV státní organizace, z hlediska velikosti pak velké společnosti.

Spolupráci s veřejnými výzkumnými institucemi včetně vysokých škol vykazovalo pouze 154 subjektů (5,6 %). Absolutní většina podniků (124) spolupracovala s některou institucí lokalizovanou v Brně, dalších 37 se subjekty se sídlem v Praze. Jednalo se především o vysoké

školy, z toho nejčastěji spolupracovali zaměstnavatelé s Vysokým učením technickým v Brně (89 subjektů), Masarykovou univerzitou (37) a Mendelovou univerzitou v Brně (14). Z mimobrněnských vysokých škol šlo především o ČVUT (12) a Univerzitu Karlovu (4). Z ostatních institucí lze uvést Akademii věd ČR.

Tab. 4: Očekávaný pohyb pracovníků v roce 2018 v ekonomických subjektech účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2017“ dle sektorů a odvětví ekonomiky

Sektory a odvětví	Počet firem	Počet pracovníků		Rozdíl	
		2017	2018	abs.	%
I. sektor	131	5 202	5 235	33	0,6
II. sektor	897	82 666	84 811	2 145	2,6
průmysl	701	72 863	74 795	1 932	2,7
stavebnictví	196	9 803	10 016	213	2,2
III. sektor	1 737	135 943	137 159	1 216	0,9
velkoobchod a maloobchod	393	15 495	15 933	438	2,8
doprava a skladování	98	10 989	11 138	149	1,4
ubytování, stravov. a pohostinství	105	2 712	2 834	122	4,5
informační a komunikační činnosti	83	10 013	10 019	6	0,1
peněžnictví a pojišťovnictví	58	4 731	4 727	-4	-0,1
činnosti v oblasti nemovitostí	37	1 020	1 019	-1	-0,1
prof., vědecké a technické činnosti	106	4 682	4 804	122	2,6
administrativní a podpůrné činnosti	75	3 422	3 288	-134	-3,9
veřejná správa a obrana	142	20 341	20 549	208	1,0
vzdělávání	399	31 389	31 371	-18	-0,1
zdravotní a sociální péče	145	25 112	25 189	77	0,3
kulturní, zábavní a rekr. činnosti	70	4 621	4 688	67	1,4
ostatní činnosti	26	1 416	1 600	184	13,0
celkem	2 765	223 811	227 205	3 394	1,5

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2017, Jihomoravský kraj, Brno, 2018

Z celkového počtu 2 765 subjektů, které se zúčastnily dotazníkového šetření, jich 899 uvedlo, že bude počet svých zaměstnanců do konce roku 2018 zvyšovat, 259 snižovat a zbylých 1 607 organizací uvedlo, že počet svých zaměstnanců měnit nemíní. Celkem by tedy mělo dojít o navýšení počtu pracovníků, a to o 3 394 pracovníků, tedy o 1,5 %. Tato očekávání již tedy nejsou tak optimistická jako při loňském šetření, které předpokládalo nárůst počtu zaměstnanců o 6,2 tis., tj. o 2,8 %, a to při menším počtu šetřených organizací. Otázkou je, zda je důvodem mírných odhadů firem obava o další rozvoj či nárůst výroby, nebo zda si myslí, že i přes pozitivní vývoj nenajdou vhodné pracovníky.

Z podrobnější analýzy očekávaných změn stavu pracovníků vyplynulo, že 676 firem během roku 2018 pravděpodobně zvýší stav svých pracovníků minimálně (1–5 pracovníků), ve 112 firmách se předpokládá nárůst o 6–10 pracovníků, v 62 firmách o 11–20 pracovníků, ve 39 firmách o 21–50 pracovníků, v 7 případech o 50–100 pracovníků a ve 3 o více než 100 osob. Na druhé straně 200 firem počítalo pouze s minimálním poklesem o 1–5 pracovníků, 27 firem s redukcí o 6–10 pracovníků, 18 firem se snížením o 11–20 pracovníků a 9 firem počítá se snížením počtu pracovníků o více než 20 a méně než 50, zbývajících 5 o více než 50 pracovníků.

Celkem 10 firem očekává nárůst o více než 50 zaměstnanců, z nich 3 mají sídlo či provoz v Brně. Osm z nich je průmyslových, z toho tři spadají do elektrotechnického průmyslu, jedna společnost je obchodní a jedna se zaměřuje na činnosti spojené s opravami počítačů (viz výše).

Tab. 4: Přehled ekonomických subjektů účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2017“, u nichž se očekává nárůst počtu pracovníků o více než 50 osob

Název	Odvětví činnosti	Obec provozu	Počet pracovníků		
			2017	2018	rozdíl
Kiwi.com s.r.o.	Obchod	Brno	809	990	181
SMS InfoComm (Czech)	Ostatní služby	Brno	278	420	142
s. n. o. p. cz a.s.	Hutnický a kovozapracující p.	Pohořelice	515	620	105
Tyco Electronics Czech s.r.o.	Elektrotechnický průmysl	Kuřim	2 198	2 297	99
FEI Czech Republic s.r.o.	Elektrotechnický průmysl	Brno	841	940	99
Gebauer a Griller Kabeltechnik, spol. s r.o.	Elektrotechnický průmysl	Mikulov	1 139	1 220	81
LOHMANN & RAUSCHER, s.r.o.	Textilní, oděvní a kožedělný p.	Slavkov u Brna	598	670	72
Project Controls, s.r.o.	Hutnický a kovozapracující p.	Kyjov	133	200	67
Metaldyne Oslavany spol. s r.o.	Strojírenský průmysl	Oslavany	448	500	52
Nevoga s.r.o.	Chemický a gumárenský p.	Znojmo	369	420	51

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2017, Jihomoravský kraj, Brno, 2018

Pouze pět firem předpokládá pokles počtu pracovníků, a některé výrazným způsobem.

Tab. 56: Přehled ekonomických subjektů účastnících se „Průzkumu zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2016“, kteří uvedli, že v roce 2017 očekávají pokles počtu pracovníků o více než 50 osob

Název	Odvětví činnosti	Obec provozu	Počet pracovníků		
			2017	2018	rozdíl
Moduslink Czech Republic s.r.o.	Administrativní a podpůrné č.	Brno	432	120	-312
IBM Global Services Delivery Center Czech Republic, s.r.o.	Informační a komunikační č.	Brno	4 221	3935	-286
CommScope Czech Republic s.r.o.	Elektrotechnický průmysl	Modřice	621	350	-271
Jednota, spotřební družstvo v Hodoníně	Obchod	Hodonín	568	500	-68
GE POWER s.r.o.	Hutnický a kovozapracující p.	Brno	114	50	-64

Pramen: Průzkum zaměstnanosti v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2017, Jihomoravský kraj, Brno, 2018

Na konci roku 2017 celkem 155 subjektů uvedlo, že zaměstnávalo agenturní pracovníky, a to v úhrnné výši 3,7 tis. osob. Výhledově respondenti očekávají, že služeb agenturních zaměstnanců budou využívat v menší míře než dosud (3,1 tis. agenturních zaměstnanců). Nejvíce agenturních pracovníků bylo zaměstnáno ve II. sektoru ekonomiky, a to zhruba 80 % ze všech zjištěných. Využívají jich především elektrotechnické firmy, ale také ty působící v hutnickém a kovozapracujícím a také ve strojírenském průmyslu. Mezi nejčastější profese patří operátoři výroby mechanických zařízení, montážní dělníci elektrických zařízení a ostatní montážní dělníci. Agenturních zaměstnanců využívají především zahraniční společnosti. Velký počet agenturních zaměstnanců je soustředěno ve společnostech s více než 200 pracovníky, hlavně v těch spadajících do kategorie 500-999 zaměstnanců.

4. Prognózy vybraných charakteristik zaměstnanosti

V rámci zprávy z průzkumu zaměstnanosti k 31. 12. 2017 byly dle požadavků zadavatele vytvořeny prognózy vývoje zaměstnanosti do roku 2022, a to dvojího typu. Jednak šlo o prognózu vývoje zaměstnanosti ve vybraných odvětvích zpracovatelského průmyslu a zemědělství a také o odhad budoucích potřeb zaměstnavatelů na absolventy škol dle profesí. Hlavní použitou metodou byla regresní analýza založená na výsledcích průzkumů zaměstnanosti v kraji v letech 2007-2016 (v případě prognózy požadavků na absolventy škol mimo roky 2008 a 2009, kdy otázka na absolventy nebyla v dotazníku zařazena).

Z analýzy vyplynulo, že zaměstnanost v Jihomoravském kraji by měla růst především v elektrotechnickém a strojírenském průmyslu. Potravinářství a rovněž hutnický a kovo zpracující průmysl vykazují stabilní počet pracujících a zaměstnanost v zemědělství bude pravděpodobně nadále klesat. Výsledky prognózy se příliš neliší od projekcí Národního vzdělávacího ústavu týkajících se celorepublikového vývoje.

Vývoj budoucích požadavků zaměstnavatelů na absolventy vyplývá jednoznačně příznivě pro vysokoškoláky se zaměřením na informační a komunikační technologie a elektrotechniku, zatímco zájem o strojírenské inženýry bude pravděpodobně spíše klesat. Také v případě středoškoláků s maturitou by zájem měl růst dle současných trendů intenzivněji v případě elektrotechniků než strojírenských techniků, i když i ti by neměli mít s uplatněním se na trhu práce problémy ani do budoucna. Dlouhodobý vysoký zájem ze strany zaměstnavatelů je zřejmý u absolventů vyučených ve strojírenských a kovo zpracujících oborech a dá se očekávat, že bude přetrvávat i v budoucnu. Naopak poptávka po stavebních dělnících a absolventech vyučených v elektroprofesích dlouhodobě stagnuje a neočekává se výrazná změna trendu. Lze však konstatovat, že s příchodem nových investorů případně s odchodem stávajících významných zaměstnavatelů se může situace podstatně změnit.